

موقعیتی فراهم می‌شود تا اولیاء دانش‌آموزان نیز در امر تدوین برنامه درسی مشارکت داشته باشند و معلم به کمک آنها می‌تواند انگیزه‌های دانش‌آموزان را در فرایند یاددهی - یادگیری بیشتر برانگیخته نماید.

معلم هنرمند

«بسیاری از افراد تدریس را هنر می‌دانند و معتقدند که معلمان باید بر تجربیات شخصی، احساسات و ارزش‌هایی متکی باشند که خارج از حیطه علم است». (گلاور، ترجمه خرازی، ۱۳۸۲: ۸ و ۷). یک نقاش، نویسنده، شاعر، موسیقیدان، پیکر تراش، بازیگر و ... در هنگام کار فقط در فکر خلق یک اثر زیبا است و تمامی نیروی جسمی و ذهنی خود را به کار می‌گیرد تا بتواند وظیفه هنری خویش را به عالیترین شکل انجام دهد. معلم نیز باید هنر آفرین باشد و فراتر از هر هنرمندی به حرفه‌اش عشق بورزد و هنرمندانه آن را اجرا نماید و با زیرکی و موشکافی خاصی بتواند علائق، نیازها و توانایی‌های شاگردان خود را شناسایی کند و سپس فرایند آموزشی را براساس ویژگی‌های شخصیتی، استعداد، موقعیت و آمادگی آنها تنظیم نماید.

ویژگی‌های معلم هنرمند

- خلاق است و می‌تواند مسائل و مشکلات کلاسش را با ابداع روش‌های تدریس و تهیه و تدارک وسایل آموزشی به خوبی حل و فصل نماید.

- از شیوه‌های ارتباط صحیح با دیگران و ایجاد روابط صمیمانه آگاه است و به همین دلیل خیلی سریع و آسان می‌تواند با دانش‌آموزان ارتباط برقرار نماید و جو کلاسش را مطلوب، پرمحتوا و آماده برای یادگیری نگه دارد.

- در کلاس درس بسیار حساس است و بطور قاطع و جدی عمل می‌کند و به آسانی می‌تواند در برخورد با دانش‌آموزان فرایند پاداش و تنبیه را به صورت هنرمندانه در شرایط و موقعیت‌های مناسب به کار گیرد.

- فعالیت‌ها و مهارت‌های متعددی را در کلاس ترتیب می‌دهد تا از بی‌انضباطی و رفتارهای نامطلوب شاگردان جلوگیری کند.

- به راحتی می‌تواند بر اوضاع و احوال کلاس مسلط شود، کمبودها و مشکلات شاگردان را بشناسد، راه حل‌های مناسبی ارائه دهد و با بکارگیری فنون و روش‌های مناسب فرایند یاددهی - یادگیری را با تجربیات و نیازهای دانش‌آموزان هماهنگ سازد، بطوریکه هر دانش‌آموزی با هر ویژگی و استعدادی که دارد به راحتی بتواند در جریان آموزش و یادگیری شرکت فعال داشته باشد و براساس ظرفیت ذهنی و روانی خود از محتوای آموزشی و مطالب درسی که توسط معلم ارائه می‌شود، استفاده نماید.

- کلاس او همواره کلاسی با نشاط و با طراوت است و دانش‌آموزان او از اطمینان، آرامش و اعتماد به نفس کافی برخوردارند.

معلم مدرس

تدریس یک فعالیت آگاهانه و برنامه‌ریزی شده است که به وسیله معلم در جهت نیل به اهداف و مقاصد خاصی طراحی و تدوین می‌شود. معلم باید در جریان تدریس، زمینه و شرایطی را برای دانش‌آموزان فراهم

نماید، تا عمل یادگیری برای آنها آسان شود. روش تدریس معلم باید با اصول و اهداف آموزش و پرورش و ویژگی‌های دانش‌آموزان هماهنگ باشد تا بتواند ضمن جهت دادن به فعالیت‌های آموزشی خود، شاگردان را به سوی اهداف تعلیم و تربیت هدایت نماید.

معلم باید با خصوصیات رشد و احتیاجات فراگیرندگان در هر یک از دوره‌های تحصیلی آشنا باشد، زیرا هیچ معلمی نمی‌تواند بدون شناخت دانش‌آموزان از لحاظ رشد ذهنی، عاطفی، روانی، اجتماعی و ... در تدریس خود موفقیتی را کسب نماید.

معلم باید بر محتوای آموزشی و موضوع درسی که می‌خواهد برای دانش‌آموزان ارائه دهد، تسلط داشته باشد. توانایی و احاطه معلم بر محتوای درسی باعث می‌شود که دانش‌آموزان در فراگیری و آموزش با مشکلات کمتری مواجه شوند.

یکی از تلاش‌های بسیار مهم معلم قبل از تدریس مشخص کردن اهداف آن است زیرا هدف‌های آموزشی همان نتایج هستند که قرار است دانش‌آموزان پس از پایان تدریس به آن دست یابند. ابرت گانیه - روانشناس معروف اظهار می‌دارد «مشخص نمودن هدف‌های آموزشی، یکی از ضروری‌ترین و مهمترین کوشش‌های تربیتی به شمار می‌رود». (پارسا، ۱۳۷۵: ۲۳).

معلم باید قبل از تدریس از آمادگی شاگردان خود اطلاع حاصل نماید. از روش‌هایی جهت تدریس بهره گیرد، که با موقعیت، نیازها و تجربیات دانش‌آموزان هماهنگ باشد. روند آموزشی و پیشرفت تحصیلی فراگیرندگان را با ارزشیابی‌های مستمر آشکار سازد. برای ارزشیابی باید از آزمون‌هایی استفاده کند که ضمن تشخیص ضعف‌های درسی دانش‌آموزان، آنها را با هم مقایسه نکند.

معلم باید اطلاعات درستی از عملکرد شاگردان به آنها بدهد تا آنان از حدود و میزان فعالیت‌های درسی خود آگاهی داشته باشند. خلاصه آنکه معلم بعنوان یک مدرس، علاوه بر تسلط در رشته خود باید به آن علاقمند باشد، از شیوه‌های متعددی در تدریس استفاده کند، روش‌های مؤثر و راه‌حل‌های جدید را بیاموزد، در کار خود انگیزه و اعتماد به نفس داشته باشد و با دانش‌آموزان دلسوز و صمیمی بوده و خلاقیت آنان را افزایش دهد.

منابع:

- ۱- پارسا، محمد، (۱۳۷۵)؛ روانشناسی تربیتی، چاپ سوم، تهران: سخن.
- ۲- گلاور، جان‌ای، برونینگ، راجراچ، (۱۳۸۲)؛ روانشناسی تربیتی، اصول و کاربرد آن، ترجمه علینقی خرازی، چاپ چهارم، تهران: نشر دانشگاهی.
- ۳- مهر محمدی، محمود، (۱۳۸۱)؛ برنامه‌درسی: نظرگاه‌ها، رویکردها و چشم‌اندازها، مشهد: آستان قدس رضوی.
- ۴- پورعلیرضا، تو تکله، علی، (۱۳۸۷)؛ «مدرسه و خلاقیت»، مجله اطلاعات علمی، شماره ۳۴۹، ص ۳۶-۳۴.
- ۵- پورعلیرضا تو تکله، علی، (۱۳۸۷)؛ «آموزش در چارچوب روانشناسی»، مجله رشد تکنولوژی آموزشی، شماره ۱۹۷، ص ۳۴-۳۳.